

KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI: BİREYSEL VE TAKIM SPORU İLE İLGİLENEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ*

Ali Gürel GÖKSEL¹ Çağdaş CAZ² Ercan ZORBA³ Hayrettin GÜMÜŞDAĞ⁴

Öz

Araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve okuma alışkanlıklarının aktif olarak bireysel sporlarla ve takım sporlarıyla ilgilenme değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu; Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 86'sı erkek, 52'si kadın olmak üzere toplam 138 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Gömleksiz (2004b) tarafından geliştirilen “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” ile araştırmacılar tarafından geliştirilen “kişisel bilgi formu” kullanılmıştır. Veriler; betimsel istatistik, t-testi ve Anova kullanılarak analiz edilmiş, ayrıca bulunan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında çıktığını bulmak için Tukey testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kitap okudukları tespit edilmiştir. Ayrıca, bireysel spor ve takım sporu ile ilgilenen öğrenciler arasında herhangi bir farka rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kitap Okuma, Beden Eğitimi ve Spor, Okuma Alışkanlığı, Bireysel Spor, Takım Spor

READING HABIT: A STUDY ON UNIVERSITY STUDENTS INTERESTED IN INDIVIDUAL AND TEAM SPORTS

Abstract

The purpose of this study is to determine the view of the university students about reading books and to investigate if the reading habit vary according to variables of being active in individual and team sports. The subject of the study consists of 52 female and 86 male, a total of 138 students at the School of Physical Education and Sports Marmara University. “The Scale of Attitudes towards Reading Habits” developed by Gömleksiz (2004b) and the “Personal Information Form” developed by the researchers of this study are used as data collection tools. The data has been analyzed using descriptive statistics, t-test and Anova. Additionally, Tukey test has been carried out to find out which groups have significant differences. The result of the research confirms that female students read more books than male students. Moreover, no difference has been found between students interested in individual sports and those interested in team sports.

Keywords: Reading, Physical Education and Sports, Reading Habit, Individual Sports, Team Sports

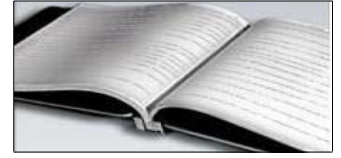
* Bu çalışmanın özeti, 4. Uluslararası Spor Bilimleri Araştırma Kongresi (10-13 Eylül 2015, Çanakkale)'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

¹Araş.Gör.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, aligurelgoksel@mu.edu.tr

²Araş.Gör., Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, cagdas.caz@marmara.edu.tr

³Yrd.Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ercanzorba@mu.edu.tr

⁴Doç.Dr., Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, hgumusdag06@hotmail.com

GİRİŞ

Bilgi iletişim teknolojilerinde yaşanan inanılmaz değişiklikler ve her geçen gün yeni gelişmelerin yaşandığı günümüzde ortaya çıkan yenilikleri takip etmek ve bu yeniliklere ayak uydurmak için kitap okumak artık hobi olmaktan çıkıp bir zorunluluk haline gelmiştir. Her geçen gün farklı alanlara ait milyonlarca yazı yazılmakta ve bu yazılar iletişim teknolojilerinin de gelişmesiyle birlikte gazete, dergi, kitap vb. yollarla okuyuculara hızla sunulmaktadır. İnsanların, değişen ve sürekli yenilenen bilgi, düşünce ve gelişmelerden haberdar olması ve onlara bir anlam verebilmesi için okumaları zorunlu hale gelmektedir (Tel ve diğerleri, 2007: 186). İnsanlarda var olan merak duygusu, onları sürekli araştırmaya ve keşfe yöneltmektedir. Kişinin çevresindeki olayları keşfetmesinde ve bilgi dağarcığını sürekli artırmasında okuma her zaman önemli bir yer tutmuştur. Bilginin çok daha fazla önemli hale geldiği günümüzde okuma vazgeçilmez bir araç durumundadır (Yılmaz ve diğerleri, 2010: 282). Okuma çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılınmış bireylerle mümkündür (Gömleksiz, 2004a: 2).

Okuma kavramının en genel ve ilgi çekici tanımlarından biri Manguel tarafından yapılmıştır: “Bir sayfanın üzerindeki yazılı karakterleri okumak, okuma eyleminin girdiği kılıklardan yalnızca biridir. Ormanda hayvan izlerini okuyan zoolog, örülmekte olan halının karmaşık desenini okuyan dokumacı, sayfanın üzerinde birleştirilmiş birden çok nota dizinini okuyan sanatçı... Hepsi işaretleri çözme ve anlaşılır kılma eylemini gerçekleştiriyorlar” (Manguel, 2007: 27). Okuma farklı isimler tarafından, yazar ve okur arasındaki etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir (Akyol, 2006: 35). İnsanın anlama ve bilgi edinme yollarından birisidir (Özbay, 2006: 66). Bir başka tanıma göre; bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel, 1999: 15). Okuma insanların kendi aralarında kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organları yoluyla algılanıp beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi işlemi (Yalçın, 2002: 44); sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı, anlamlandırmayı gerektiren bir düşünme süreci olarak tanımlanmıştır (Sever, 2004: 62). Okuma oldukça kolay öğrenilen, fakat alışkanlık haline gelmesi, birçok duyuşsal özelliklerin bir araya gelmesi ile mümkün olan bir eylemdir (Arslan ve diğerleri, 2009: 114). Toplumsal gelişme için bilgi tüketimini arttırmanın ve yenilikleri takip etmenin en sağlıklı yolu toplumu oluşturan fertlere düzenli ve sürekli okuma alışkanlığı kazandırmaktır (Özbay ve diğerleri, 2008: 119). Gömleksiz (2004b: 186)’e göre, entelektüel becerileri gelişmiş bireylerin yanı sıra, alışlagelmiş durumların dışına çıkan ve farklı düşünebilen yaratıcı bireyler yetiştirmek de önemli bir olgudur.

Örgün eğitimin sınırları içerisinde bulunan bireylerin yaratıcılık yetilerinin geliştirilmesinde öğrenme, okul sıralarının dışına çıkarılmasıyla mümkündür (Arslan ve diğerleri, 2009: 114). Okuma alışkanlığı, okumayı ihtiyaç haline getirme, yaşamın bir parçası olarak görme (Bircan ve diğerleri, 1989: 395); kişinin okumayı bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli, düzenli ve eleştirel biçimde gerçekleştirmesi (Gönen ve diğerleri, 2004: 9; Saracaloğlu ve diğerleri, 2003: 152; Yılmaz, 1992: 12) gibi tanımlarla açıklanmaktadır. Günümüzde bireysel ve toplumsal ihtiyaçları yerine getirebilmek için yaşam boyu öğrenme ne kadar önemli ise kişinin yaşam boyu öğrenebilme yetisi kazanabilmesi amacıyla okuma alışkanlığına sahip olması da o kadar önemlidir. Kitap okuma alışkanlığının en fazla önem kazandığı noktalardan biride

üniversiteler olarak görülmektedir. Buna rağmen her türlü mesleki yeterliliğin öğretildiği, sürekli araştırma-geliştirme faaliyetlerinin olması gereken ve güncel bilgiye mutlak surette ulaşmak zorunda olan üniversitelerimizde yapılan çeşitli araştırmalarda kitap okuma alışkanlığına ilişkin olumsuz sonuçlar elde edilmiştir (Arslan ve diğerleri, 2009: 115).

Tel ve diğerleri, “beden eğitimi ve spor bölümü öğrencileriyle yaptıkları çalışmanın sonucunda, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının olmadığını ve boş zamanlarını çoğunlukla sportif faaliyetlerle geçirdiklerini bulmuşlardır. Öğrenciler arasında kütüphaneye gitme oranı çok düşük çıkmıştır. Çalışmada öğrenciler, kitap okumama nedenleri olarak televizyona fazla zaman ayırdıklarını ve okulun okuma alışkanlığı kazandırmadığını ifade etmişlerdir.” (Tel ve diğerleri, 2007: 185). Bu nedenle ülkemizde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirmek gerekmektedir. Bilginin hızlı artışı ve değişimi spor alanında da kendini göstermektedir. Ülkemizi sporda başarıya getirecek önemli bir kitle olan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri, yani bir çoğu aktif olarak takım veya bireysel sporlarla ilgilenmekte olan geleceğin öğretmen, antrenör ve yönetici adayları gelecekte önemli roller üstleneceklerdir. Bu sporcuların başarıya ulaşmaları elbette donanımlı ve nitelikli olmalarına bağlıdır. Bunun en önemli araçlarından biri kitaplardır.

Bilgi sürekli değişen ve gelişen bir yapı sergilemektedir. Bu yüzden kitap okumanın sürdürülebilir olması da önemlidir. Kitap okuma alışkanlığının çağın gerekliliği olarak özellikle üniversite öğrencilerine kazandırılması gerekmektedir (Karataş ve diğerleri, 2015: 164). Bu bağlamda, okuma kültürüne sahip olmuş öğrenciler mezun olduktan sonra mesleklerinde de o ölçütte başarılı olacak bu da ülkenin gelişmişlik seviyesine etki edecektir (Ekici ve diğerleri, 2009: 134). Gelişmiş ülkelerde okuma alışkanlığının yüksek olması da bu görüşün yadsınamaz bir gerçek olduğunu göstermektedir. Yapılan literatür çalışması sonucu kitap okumanın BESYO öğrencileri ile ilişkilendirildiği çalışmaların sınırlı sayıda olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle mevcut çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, çalışma ile Bireysel ve Takım Sporları ile ilgilenen BESYO öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları hakkında bilgi sahibi olmaları, elde edilen sonuçlar ile farkındalık yaratabilme ve kitap okumaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi neticesinde sonraki çalışmalara rehberlik yapması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Bu düşüncelerden hareketle çalışmanın amacı; Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve okuma alışkanlıklarının aktif olarak bireysel sporlarla ve takım sporlarıyla ilgilenme değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır. (1) Çalışmanın ölçek puan dağılımı nasıldır? (2) Kitap okuma alışkanlığında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır? (3) Yaş değişkenine göre, öğrencilerin okuma alışkanlıkları arasında farklılık var mıdır? (4) Takım sporu veya bireysel spor değişkeni açısından öğrenciler arasında anlamlı farklılık var mıdır? (5) Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri değişkenine göre okuma alışkanlıkları arasında farklılık var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma Grubu

Mevcut çalışmanın araştırma grubunu; Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Antrenörlük Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören ve aktif olarak spor yapan öğrenciler ile yapmayan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 52 (% 37,7)'si kadın, 86 (% 62,3)'sı erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. ‘Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği’ Gömleksiz (2004b) tarafından oluşturulmuş ve geçerlik-güvenirliliği yapılmıştır. Ölçek, toplam 30 madde (21 olumlu, 9 olumsuz) ve 6 alt boyuttan; Sevgi (1, 3, 5, 6, 8, 16 ve 20. maddeler), Alışkanlık (2, 7, 18 ve 27. maddeler), Gerekliklik (4, 9, 11 ve 13. maddeler), İstek (10, 12 ve 29. maddeler), Etki (14, 17, 25 ve 30. maddeler), Yarar (15, 19, 21, 22, 23, 24, 26 ve 28. maddeler) oluşmakta ve 5’li likert tipinde (5=Kesinlikle Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Kesinlikle Katılmıyorum) puanlanmaktadır. Ölçeğin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 ve 13. maddeleri olumsuz (ters maddeler) ifade içerdiğinden ters puanlama yapılmıştır. Mevcut çalışma kapsamında ölçekten alınabilecek en yüksek puan 150.00, en düşük puan ise 70.00’dir. Ayrıca, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve katılımcıların cinsiyet, yaş, spor branşı, anne mezuniyet durumu, baba mezuniyet durumu değişkenleri hakkında bilgi edinmeye yönelik kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, yapılan analiz sonucunda “,934” olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği şu şekilde yorumlanır: $0.00 \leq \text{alfa} \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir, $0.40 \leq \text{alfa} \leq 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür, $0.60 \leq \text{alfa} \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir, $0.80 \leq \text{alfa} \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Kalaycı, 2008). Bu sonuca (,934) göre, çalışma sonucunun güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı, öğrencilerin ders saati öncesi ve sonrasında gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere veri toplama aracı dağıtılmadan önce, veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Çalışma kapsamında gönüllü katılım ilkesi esas alınmış ve sadece anket doldurmak isteyenlere veri toplama aracı dağıtılmıştır. Daha sonra, toplanan anket formları (145 adet) kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar çıkarılarak (138 adet) geriye kalanlar değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında öğrencilerden toplanan veriler; betimsel istatistik, t-testi ve Anova kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına Çarpıklık ve Basıklık (normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek karar verilmiştir (Büyüköztürk, 2012: 35). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ise, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	52	37,7
	Erkek	86	62,3
Yaş	18-20 yaş	35	25,5
	21-23 yaş	70	50,7
	24 yaş ve üzeri	33	23,9
Spor Branşı	Takım sporu	81	58,7
	Bireysel spor	57	41,3
Anne mezuniyet durumu	İlkokul	31	22,5
	Ortaokul	30	21,7
	Lise	47	34,1
	Üniversite	30	21,7
Baba mezuniyet durumu	İlkokul	37	26,8
	Ortaokul	33	23,9
	Lise	36	26,1
	Üniversite	32	23,2
	Toplam	138	100,0

Tablo 1, katılımcıların demografik bilgilerini göstermektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin 52 (% 37,7)'si kadın, 86 (% 62,3)'sı ise erkektir. Çalışmada yer alan 138 öğrenci yaş gruplarına ayrıldığında, 18-20 yaş grubunda 35 (% 25,5) öğrenci, 21-23 yaş grubunda 70 (% 50,7) öğrenci, 24 yaş ve üstü grupta ise 33 (% 23,9) öğrenci yer almaktadır. Spor branşı değişkeni sorgulandığında takım sporuna dâhil olan 81 (% 58,7) öğrenci, bireysel spora dâhil olan öğrenci sayısı ise 57 (% 41,3)'dir. Anne mezuniyet durumu ilkokul olan 31 (% 22,5), ortaokul olan 30 (% 21,7), lise olan 47 (% 34,1), üniversite olan ise 30 (% 21,7)'dur. Baba mezuniyet durumu ilkokul olan 37 (% 26,8), ortaokul olan 33 (% 23,9), lise olan 36 (% 26,1), üniversite olan ise 32 (% 23,2)'dir.

Tablo 2. Ölçek puan dağılımı

	N	min.	max.	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık
KOAİTÖ	138	70.00	150.00	120.25	18.53	-,843	,019

Mevcut araştırmaya dâhil olan öğrencilerden elde edilen veriler analize tabi tutulmuş ve “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği”nden aldıkları puanlar tespit edilmiştir. Buna göre ölçekten alınan aritmetik ortalama 120.25; Ss 18.53; min. puan 70.00; max. 150.00 puan alınmıştır. Çarpıklık (skewness) ve Basıklık (kurtosis) katsayıları incelendiğinde ise katılımcılardan toplanan verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre kitap okuma alışkanlığını gösteren t-testi sonucu

Alt boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	P
Sevgi	Kadın	52	29,71	3,967	4,160	,000*
	Erkek	86	25,96	6,612		
Alışkanlık	Kadın	52	17,26	2,55	3,516	,001*
	Erkek	86	15,40	3,653		
Gereklilik	Kadın	52	15,53	2,071	2,069	,040*
	Erkek	86	14,75	2,201		
İstek	Kadın	52	12,28	2,345	1,917	,057
	Erkek	86	11,37	2,922		
Etki	Kadın	52	16,34	2,976	,523	,602
	Erkek	86	16,09	2,615		
Yarar	Kadın	52	34,67	6,173	,742	,190
	Erkek	86	33,29	5,848		

p<0,05

Tablo 3 katılımcıların cinsiyet değişkeni hakkında bilgi vermektedir. T-testi sonucuna göre; takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında Sevgi, Alışkanlık, Gereklilik alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($t=4,160$, $p=,000<0,05$; $t=3,516$, $p=,001<0,05$ ve $t=2,069$, $p=,040<0,05$). Ancak, İstek ($t=1,917$, $p=,057>0,05$), Etki ($t=,523$, $p=,602>0,05$) ve Yarar ($t=,742$, $p=,190>0,05$) alt boyutlarında kadın ve erkek öğrenciler arasında manidar bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 4. Katılımcıların yaş değişkenine göre kitap okuma alışkanlığını gösteren Anova sonucu

Alt Boyutlar	Yaş	N	Ort.	Ss	F	P
Sevgi	18-20 yaş	35	27,22	6,068	,311	,733
	21-23 yaş	70	27,74	6,270		
	24 yaş ve üzeri	33	26,75	5,551		
Alışkanlık	18-20 yaş	35	16,40	3,318	,685	,506
	21-23 yaş	70	16,24	3,411		
	24 yaş ve üzeri	33	15,515	3,474		
	18-20 yaş	35	15,37	2,327	,669	,514

Gereklilik	21-23 yaş	70	14,85	2,162		
	24 yaş ve üzeri	33	15,12	2,073		
İstek	18-20 yaş	35	11,54	2,736		
	21-23 yaş	70	12,00	2,828	,814	,445
	24 yaş ve üzeri	33	11,30	2,519		
Etki	18-20 yaş	35	15,97	2,738		
	21-23 yaş	70	16,28	2,724	,152	,859
	24 yaş ve üzeri	33	16,21	2,880		
Yarar	18-20 yaş	35	34,37	6,107		
	21-23 yaş	70	34,04	6,096	,743	,477
	24 yaş ve üzeri	33	32,72	5,663		

p<0,05

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerin yaş değişkeni Anova testi sonucu yer almaktadır. Bu sonuca göre, Kitap okuma alışkanlığının Sevgi ($f=,311$; $p=,733>0,05$), Alışkanlık ($f=,685$; $p=,506>0,05$), Gereklilik ($f=,669$; $p=,514>0,05$), İstek ($f=,814$; $p=,445>0,05$), Etki ($f=,152$; $p=,859>0,05$) ve Yarar ($f=,743$; $p=,477>0,05$) alt boyutlarında üç yaş grubunda yer alan öğrenciler arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 5. Katılımcıların spor branşı değişkenine göre kitap okuma alışkanlığını gösteren t-testi sonucu

Alt boyutlar	Spor Branşı	N	Ort.	Ss	t	P
Sevgi	Takım Spor	81	26,82	6,392	-1,280	,203
	Bireysel Spor	57	28,15	5,420		
Alışkanlık	Takım Spor	81	15,81	3,553	-1,214	,227
	Bireysel Spor	57	16,52	3,140		
Gereklilik	Takım Spor	81	14,95	2,005	-,642	,522
	Bireysel Spor	57	15,19	2,416		
İstek	Takım Spor	81	11,35	2,730	-1,848	,067
	Bireysel Spor	57	12,22	2,712		
Etki	Takım Spor	81	16,23	2,531	,234	,815
	Bireysel Spor	57	16,12	3,053		
Yarar	Takım Spor	81	33,60	5,902	-,482	,631
	Bireysel Spor	57	34,10	6,149		

p<0,05

Tablo 5, katılımcıların spor branşı değişkeni hakkında bilgi vermektedir. Yapılan analiz sonucuna göre; Bireysel ve Takım sporu ile ilgilenen öğrenciler arasında Sevgi ($t= -1,280$; $p=,203>0,05$), Alışkanlık ($t= -1,214$; $p=,227>0,05$), Gereklilik ($t= -,642$; $p=,522>0,05$), İstek ($t= -1,848$; $p=,067>0,05$), Etki ($t=,234$; $p=,815>0,05$) ve Yarar ($t= -,482$; $p=,631>0,05$) alt boyutlarında takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında manidar bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Anne mezuniyet durumu değişkenine göre kitap okuma alışkanlığını gösteren Anova sonucu

Alt Boyutlar	Anne Mezuniyet Durumu	N	Ort.	Ss	F	P	Anlamlı fark
	İlkokul	31	26,61	6,370			

Sevgi	Ortaokul	30	28,96	4,824			
	Lise	47	27,14	6,386			
	Üniversite	30	26,93	6,169			
	İlkokul	31	16,16	3,327			
Alışkanlık	Ortaokul	30	17,13	3,126			
	Lise	47	15,59	3,474			
	Üniversite	30	15,83	3,533			
	İlkokul	31	15,35	2,244			
Gereklilik	Ortaokul	30	15,70	2,394			
	Lise	47	14,59	2,173			
	Üniversite	30	14,80	1,749			
	İlkokul	31	12,77	2,084			
İstek	Ortaokul	30	12,73	2,258			
	Lise	47	10,74	3,117			
	Üniversite	30	11,63	2,772			
	İlkokul	31	16,77	1,874			
Etki	Ortaokul	30	16,76	1,994			
	Lise	47	15,36	3,416			
	Üniversite	30	16,30	2,781			
	İlkokul	31	33,77	4,232			
Yarar	Ortaokul	30	36,53	4,108			
	Lise	47	32,53	7,798			
	Üniversite	30	33,13	5,171			
	İlkokul	31	33,77	4,232			

p<0,05

Tablo 6, katılımcıların anne mezuniyet durumu hakkında bilgi vermektedir. Yapılan Anova testi sonuna göre; İstek ve Yarar alt boyutlarında anne mezuniyeti ortaokul ile lise olan öğrenciler arasında ortaokul olan öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir (f=4,043; p=,009<0,05; f=3,040; p=,031<0,05). Fakat Sevgi (f=,937; p=,425>0,05), Alışkanlık (f=1,347; p=,262>0,05), Gereklilik (f=1,943; p=,126>0,05) ve Etki (f=2,418; p=,069>0,05) alt boyutlarında ise bir fark bulunamamıştır.

Tablo 7. Katılımcıların Baba mezuniyet durumu değişkenine göre kitap okuma alışkanlığını gösteren Anova sonucu

Alt Boyutlar	Baba Mezuniyet Durumu	N	Ort.	Ss	F	P
Sevgi	İlkokul	37	27,43	6,117		
	Ortaokul	33	28,00	5,841		
	Lise	36	25,63	6,225		
	Üniversite	32	28,62	5,700		
Alışkanlık	İlkokul	37	16,16	3,244		
	Ortaokul	33	16,30	3,321		
	Lise	36	15,27	3,653		
	Üniversite	32	16,78	3,309		
Gereklilik	İlkokul	37	15,29	1,998		
	Ortaokul	33	15,72	2,308		
	Lise	36	14,61	2,060		
	Üniversite	32	14,56	2,242		
İstek	İlkokul	37	12,32	2,404		
	Ortaokul	33	11,96	2,567		

Etki	Lise	36	11,05	3,088		
	Üniversite	32	11,50	2,828		
	İlkokul	37	16,43	2,566		
	Ortaokul	33	16,42	2,692		
	Lise	36	15,63	2,948	,665	,575
Yarar	Üniversite	32	16,28	2,819		
	İlkokul	37	34,78	4,577		
	Ortaokul	33	34,27	5,495		
	Lise	36	32,69	6,798	,840	,474
	Üniversite	32	33,46	6,918		

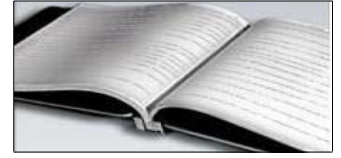
p<0,05

Baba mezuniyet durumunu sorgulayan Anova testi sonucu Tablo 7’de gösterilmiştir. Bu sonuca göre, babanın mezuniyet durumu ilkök, ortaok, lise veya üniversite olması öğrencilerin kitap okuma alışkanlığının, Sevgi ($f=1,595$; $p=,194>0,05$), Alışkanlık ($f=1,181$; $p=,319>0,05$), Gereklilik ($f=2,306$; $p=,080>0,05$), İstek ($f=1,473$; $p=,225>0,05$), Etki ($f=,665$; $p=,575>0,05$) ve Yarar ($f=,840$; $p=,474>0,05$) alt boyutlarında herhangi bir fark yaratmamıştır.

TARTIŞMA

Araştırmanın kapsamında öğrencilerden elde edilen verilerin sonuçları bu kısımda tartışılmıştır. Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği’nden elde edilen puan dağılımı; aritmetik ortalama 120.25; min. puan 70.00; max. puan 150.00; Ss 18.53’tür. Yılmaz (2010: 32) tarafından hemşirelik öğrencilerine yapılan çalışmanın ölçeğinden elde edilen puan dağılımları ise, ortalama 4,36; min. 2,47; max. 5,00; Ss 0,591’dir. Cinsiyet değişkeni sonucuna göre; takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında Sevgi, Alışkanlık ve Gereklilik alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bozpolat (2010: 419) tarafından öğretmen adaylarına yapılan çalışmada sevgi alt boyutunda kadın öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık tespit edilmesi, mevcut araştırmanın cinsiyet değişkenini desteklemektedir. Arslan ve diğerleri, (2009: 119) tarafından üniversite öğrencilerine yaptıkları çalışmada, sevgi alt boyutunda kadın öğrenciler lehine anlamlı fark tespit etmeleri mevcut çalışmanın cinsiyet sonucu ile örtüşmektedir. Gömleksiz (2004a: 10)’in geleceğin öğretmen adaylarına yapmış olduğu çalışmada sevgi, alışkanlık, istek, etki ve yarar alt boyutlarında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar bulmuştur. Bu sonuç, araştırmanın cinsiyet değişkeni sonucunu desteklemektedir. Bu bulguyu destekleyen bir diğer çalışma ise Arı ve diğerleri, (2013: 122) tarafından ilköğretim bölümü öğretmen adaylarına yapılmıştır. Arı ve diğerleri, (2013: 122) cinsiyet değişkeninde kitap okuma noktasında kadın öğrenciler lehine anlamlı fark bulmuşlardır. Fakat Yılmaz (2010: 50)’in yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilememesi çalışmanın cinsiyet sonucu ile örtüşmemektedir.

Yaş değişkeni sonucuna göre; Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği’nin alt boyutlarında manidar bir farklılık tespit edilememiştir. Tekgül (2013: 63)’ün yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeninde herhangi bir farka rastlayamaması ve Yılmaz (2010: 50) tarafından yapılan çalışmada da yaş değişkeni açısından bir fark bulunamaması çalışmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bir diğer sonuç; anne ve baba mezuniyet durumları irdelenmiş ve mevcut çalışmada anne mezuniyet durumunda anlamlı fark tespit edilmiş

ancak baba mezuniyet durumunda herhangi bir fark gözlenmemiştir. Yılmaz (2010: 51) tarafından yapılan çalışmada anne mezuniyet durumunda anlamlı fark tespit edilememesi çalışmanın sonucu ile örtüşmezken, baba mezuniyet durumunda anlamlı fark tespit edilmemesi mevcut çalışmanın baba mezuniyet durumunu desteklemektedir.

SONUÇLAR

Takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında kitap okumayı tespit etmeye yönelik yapılan mevcut çalışmaya toplam 138 üniversite öğrencisi katılım göstermiş ve bu öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, spor branşları, anne ve baba mezuniyet durumları sorularak bağımsız değişkenler hakkında bilgi edinilmiştir. Bağımlı değişken olan “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” ise analize tabi tutulmuş ve ölçekten alınacak en düşük puan 70.00, en yüksek puan 150.00; aritmetik ortalaması ise 120.25 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan analiz sonucunda Çarpıklık ve Basıklık değerlerinin de beklenen aralıklar arasında çıktığı, yani verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre; kadın üniversite öğrencileri lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu sonuç kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere kıyasla, daha çok kitap okudukları, kitap okumayı daha anlamlı bulduklarını göstermektedir. Diğer bir sonuca göre; öğrencilerden elde edilen veriler yaş değişkeni açısından değerlendirilmiş ve herhangi bir yaş grubu arasında bir fark tespit edilememiştir. Bu sonuca göre, takım sporu ve bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında kitap okuma noktasında benzer eğilimin olduğu, benzer bir ifade ile kitap okumaktan hoşlanmadıkları, kitap ve gazete okumayı gereksiz buldukları sonucu tespit edilmiştir. İlgilenilen spor branşı (takım sporu, bireysel spor) sorgulanmış ve hem takım sporu ile hem de bireysel spor ile ilgilenen öğrenciler arasında kitap okuma yönünden herhangi bir fark tespit edilememiştir. Bu bulgu, her iki spor branşında yer alan öğrencilerin kitap okuma noktasında benzer eğilim sergilediklerini göstermektedir.

Anne mezuniyet durumu Anova ile test edilmiş, istek ve yarar alt boyutlarında anne mezuniyeti ortaokul ve lise olan öğrenciler arasında mezuniyeti ortaokul olanların lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu bulgu; anne mezuniyeti ortaokul olan öğrencilerin anneleri tarafından daha fazla motive edildiği, kitap gazete okumaya yönlendirildiği ve annelerinin mezuniyetleri ortaokul olması nedeniyle en azından çocuklarının okumalarını istemeleri, bu sonucun çıkmasında etkin rol oynamıştır diyebiliriz. Diğer bir sonuca göre ise; baba mezuniyet durumu sorgulanmış ve yapılan Anova testi sonucu herhangi bir farklılığa ulaşılammıştır. Bu sonuç, öğrencilerin kitap okuma noktasında baba mezuniyet durumunun hiçbir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

ÖNERİLER

- Kitap okuma ile ilgili yapılacak çalışmalarda, bağımlı değişken sayısı artırılmalıdır.
- Kitap okuma sevgisi, küçük yaşlara ve toplumun geneline yayılması sağlanmalı, bu amaç doğrultusunda çalışmalar başlatılmalıdır.
- Çeşitli iletişim araçları ile öğrencilere kitap sevgisi aşılanmalı, bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı ve Yerel Yönetimler işbirliği yapılmalıdır.

- Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte çağımızın en popüler iletişim aracı olan sosyal medya vasıtası ile gençleri ve öğrencileri kitap okuma alışkanlığına teşvik edici ve özendirici çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Arı, E. ve Demir, M.K. (2013). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1): 116-128.
- Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26: 113-124.
- Akyol, H. (2006). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Journal of World of Turk*, 2(1): 411-428.
- Bircan, İ. ve Tekin, M. (1989). Türkiye’de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22 (1): 393-410.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. MEB Yayınları. İstanbul
- Ekici, S., Belli, E. ve Gürbüz, A. (2009). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2): 132-147.
- Gömlüksiz, M.N. (2004a) Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Elektronik Dergi*, 1(1): 1-21.
- Gömlüksiz, M.N. (2004b). Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Bir Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2): 185-198.
- Gönen, M., Çelebi-Öncü, E. ve Işıtan, S. (2004). İlköğretim 5. 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Millî Eğitim*, (164): 7-35.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karataş, Ö., Korkmaz, M., Yücel, A.S., Hacıcaferoğlu, S. ve Atalay, A. (2015). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Bayan Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Fırat Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 4(11): 161-181.
- Manguel, A. (2007). *Okumanın Tarihi*. (Çev: Füsün Elioğlu). İstanbul: YKY.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15): 117-136.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 55 Mayıs - Haziran 2016

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

- Saracaloğlu, A.S., Bozkurt, N., Serin, O. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler. *Eğitim Araştırmaları*, 4(12): 149–157.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tel, M., Öcalan, M., Ramazanoğlu, F., ve Demirel, E.T. (2007). Bazı Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1): 185-199.
- Tekgül, K. (2013). İdareci Ve Öğretmenlerin Öğrencilerde Kitap Okuma Alışkanlığının Geliştirilmesine Yönelik Düşüncelerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akça Yayınları
- Yılmaz, B. (1992). Okuma Alışkanlığında Öğretmenin Rolü. *Eğitim Dergisi*. (1); 10-23
- Yılmaz, M. ve Benli, N. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1): 282-294.
- Yılmaz. E.D. (2010). *Hemşirelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Düzeyleri ve Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.